

ANTECKNINGAR ur Nyköpings Golfklubbs historia

upprättade av Anders Engdahl, biträdd av Bo Kuhlman

Juli 2025

Några anteckningar ur Nyköpings Golfklubbs historia

En glimt från tiden på Ekensberg

Bo och Gunilla Kuhlman

Bo är född 1940 och blev medlem i klubben 1956. Han är därmed klubbens äldste aktive medlem. Bosse har följt klubbens utveckling ingående under åren. Bosses far, Gösta, blev tidigt medlem i klubben och aktiv som förtroendevald i olika befattningar under 1950- och -60talet. För att hedra Göstas insatser för våra ungdomar spelas sedan många år juniortävlingen Kuhlmans minne. Bosse är gift med Gunilla, som blev medlem några år senare. Bosse och Gunilla berättar följande när vi träffas för att tala om tider som flytt.

Bosse

Jag gick fortfarande i skolan när jag blev medlem i klubben. Vi var inte många juniorer. Vi var så gott om undantagslöst barn till medlemmar. Min klasskamrat Curt Johansson var också medlem. När skolan slutade vid 15-tiden cyklade vi direkt upp till banan. Det gällde att vara där före kl 16 för då kom de "riktiga" medlemmarna och då var vi inte välkomna att spela. Klubbarna fanns på plats i baghuset, som alltid stod öppet. Jag har inget minne av att någonting blev stulet. Vi märkte våra bollar med nagellack. Upphittade och märkta bollar lades i en kartong i klubbhuset där de kunde hämtas av sin ägare. Det var en annan tid! Helgerna upptogs av olika klubbävlingar och då fick vi ungdomar delta på samma villkor som de vuxna. Tävlingarna bestod till stor del av matchspel. Prisutdelning skedde en gång per år i samband med en klubbfest. Någon organiserad juniorverksamhet förekom inte. Vi fick några lektioner av tillresande professionals som klubben anlätade som herrar Penfold, Hester och Thompson. Den sistnämnde lärde mig greppa klubban och att svinga som "en Moraklocka". Det mesta lärde jag mig på egen hand. Något övningsfält fanns inte utan detta tillkom senare. Disciplinen var strikt. En medlem, Carl-Göran Mörner, sade till mig att när vi spelar får du kalla mig Carl-Göran. Utanför banan är det fortfarande Farbror som gäller. Klubbhuset var enkelt. Medlemmarna hade tillgång till klädskaåp med namnskylt på dörren. Margareta Murén sålde kaffe och smörgåsar. Vid klubbester togs mat m m från Stora hotellet, som då drevs av medlemmen Börje Attoff. Gubbarna hade starkvaror i ett klädskaåp, märkt O P Andersson. Det tog lite tid innan vi förstod vem denna medlem var. Vi tävlade lite på andra klubbar som Katrineholm och Eskilstuna.

Gunilla

Jag blev medlem 1958. Det var inte många flickor i klubben. Årsavgiften uppgick till 50 kronor. Vi fick spela med pojkarna vid tävlingar som KM m f l. Jag var åskådare när

9hålsbanan invigdes med uppvisningsspel av bl a Prins Bertil. Vid ett tillfälle slog prinsen upp en stor torva. Jag sprang fram och lade tillbaka den. Prinsen tackade så fint. Jag lyckades vid ett tillfälle göra hole-in-one på ett korthål. Händelsen föranledde en notis i Södermanlands Nyheter, där det också angavs att jag tyvärr gjorde dubbelbogey på nästa hål, vilket jag tyckte var en onödig information.

Tre ledarprofiler

Företagen i Nyköping – och Oxelösund – har alltid betytt mycket för klubben. Sunlight, ANA, Nygekoncernen mfl var alla aktieägare i AB Nyköpings Golfbana, som ägde och finansierade bygget av 9-ålsbanan vid Ekensberg. Företagen släppte också till ledande företrädare till olika poster i klubbens ledning. Det ansågs vara angeläget att det fanns tillgång till en golfbana i Nyköping, vilket inte minst visade sig när frågan om utbyggnaden till 18 hål blev aktuell. Stödet från företagsamheten har fortsatt att vara betydande med engagemang från Gränges (SSAB), SAAB och Bilforum/Söderbergs Bil med familjen Bergström för att nämna några. I det följande tecknar jag några porträtt av personer som jag haft nöjet att nära samarbeta med och som enligt min uppfattning betytt mycket för klubben.

Hans Stenke

var ordförande i klubben 1968 – 1972. Hans var vice VD på SaabANA. Han hade börjat sin yrkeskarriär som postiljon på Postverket. Hans hade s k läshuvud, avlade civilekonomexamen efter lite ovanliga studievägar och sökte sig till näringslivet. Hans var den mest målmedvetna person jag haft möjlighet att samarbeta med. Han hade lätt för siffror och av självbevarelsedrift gav man sig inte in i en diskussion med honom om innehållet i t ex klubbens räkenskaper. Om Hans frågade hur många medlemmar vi var vid ett visst givet tillfälle ville han inte höra "ca 650". Det visste han. Han ville veta om det var 649 eller 651.

Hans ledde klubben när beslutet togs om nyetableringen på Ärila gård. Efter det att diskussion väckts om en utbyggnad av den befintliga 9-hålsbanan tillsattes en arbetsgrupp under ledning av Nils Lenas, länsvägdirektör på Länsstyrelsen och ivrig golfare. Gruppen kom fram till att en utbyggnad inte bara var möjlig utan också önskvärd m h t de kostnader som ansågs vara förenade med en nyetablering på annat håll. Bo Berg, som var ordförande i klubben 1967, hade tittat på området vid Ärila gård och väckt tanken på att förlägga en ny bana där. Sune Linde, som då var ordförande i bankommittén, gjorde inte någon hemlighet av att en nybyggnad enligt hans uppfattning var att föredra. Diskussionens vågor svallade, för att uttrycka det försiktigt. Hans lyssnade på Sune och satte ned foten. Diskussionen var avslutad. Klubbens medlemmar förelades ett förslag om att flytta och bygga nytt, vilket antogs av ett medlemsmöte med bred majoritet efter en lysande presentation av Hans.

Gustav Lindblad

efterträdde Hans Stenke och ledde klubben 1973 – 1981. Gustav var personaldirektör på Gränges med en helt annan läggning än Hans. Gustav var en mästare på att delegera

och få människor att samarbeta. Rätt person hamnade på rätt plats. Banan skulle byggas, maskinhall och klubbhus skulle uppföras – och ingenting utöver det mest nödvändiga fick belasta klubbkassan. Det var ett gigantiskt projekt för en liten klubb med begränsade resurser som ställde stora krav på klubbledningen. Gustav lade ned oändligt med tid – han hade återförsäkrat sig om stöd från sin företagsledning – alltid med stort engagemang och för det mesta med gott humör. Gustav förhandlade med kommunalgubbar och entreprenörer. Han förde sällan en anteckning utan litade på sitt minne som var glasklart. Allt gick inte enligt plan. Det var oundvikligt att meningsmotsättningar och konflikter uppstod under resans gång. Gustav lyckades med känslig hand lirka sig fram, alltid med gott utfall för klubben. När projektet var slutfört och banan kunde invigas var ingen gladare än Gustav. Han visste att han hade utfört en beundransvärd insats och kände lättnad över att ha rott båten i hamn! Gustav blev Mr Ärila med det dåtida golfsverige och kom att betros med flera tunga uppgifter inom golfsporten, bl a i Svenska Golfförbundet.

Sten Wennlo

var en stor golfvän men hade aldrig någon formell befattning i klubben. Sten var chef för SAABs personbilsdivison. Han var idérisk och driftig, vilket alla i ledande funktioner i klubben fick erfara. Otåligheten kunde ta sig udda uttryck, som t ex bildandet av en egen golfklubb inom företaget, SAAB Golfklubb. Jag var ordförande i vår klubb när frågan väcktes. Den nya klubben behövde en bana att spela på och gjorde anspråk på att få tillgång till vår bana på samma sätt som vi själva. Vi betraktade idén som befängd men ville inte hamna i konflikt med kommunens största företag. Efter många tröttande diskussioner enades vi om att verksamheten i den nya klubben skulle integreras i den vi bedrev – t ex tävlingar och bokningssystem och att medlemmarna vad gällde skyldigheter som avgifter m m skulle betraktas som tillhörande båda klubbarna. Det är ingen överdrift att påstå att stämningen inledningsvis var fientlig. Vi var inställda på att kompromissa så långt vi kunde. Men golfbanan var vår anläggning, där gick gränsen! När överenskommelsen väl nåtts kom den att fungera utan större problem, mycket tack vare att Sten satte Mats Lindholm och Lasse Nyman att leda den löpande verksamheten i den nya klubben. Och med Mats och Lasse var vi vana vid att samarbeta! I efterhand vill jag påstå att vi hade stor glädje av att Saab knöts närmare golfen vilket underlättade stöd vid större tävlingar m m. Sten var också en sann golfvän och hjälpsam med stöd till ungdomsverksamhet och enskilda spelare med tävlingsambitioner. Idén med en egen golfklubb i företagets regi självdog. Sten kom att i egenskap av ordförande i SAAB Golfklubb göra en kort karriär inom golfen som ordförande i Södermanlands Golfförbund och ledamot av styrelsen i Svenska Golfförbundet. När stormen runt SAAB Golfklubb mojnat var han väldigt mån om vår klubb och försökte alltid att hjälpa till med ekonomiskt stöd m m till olika aktiviteter när han kunde.

SISM 1980

1980 stod klubben värd för Svenskt Internationellt Slagspelsmästerskap, SISM. Tävlingen var en individuell tävling om 72 hål med ”inbyggd” lagtävling för

internationella lag, som alla utom ett, det amerikanska universitetslaget Texas Christian University, representerade sina länder. Europas ledande golfnationer var på plats. Sverige och Italien deltog med två nationslag. Lagmatchen - med tre man i varje lag - spelades som en del av den individuella tävlingen och omfattade de två första ronderna, d v s 36 hål. SAAB sponsrade de internationella deltagarna med inkvartering och transporter. Övriga deltagare inhystes till största delen hos enskilda klubbmedlemmar som frikostigt bjöd på husrum och uppehälle. Amatörreglerna var stränga och spelarna drog sig fram med knappa resurser. Uppslutningen inom klubben var total.

Tävlingen tilldrog sig stort intresse. Alla stora tidningar var representerade i vårt för ändamålet upprättade presscenter. Göran Zachrisson gjorde löpande TV-inslag för Sportspegeln.

Lagtävlingen vanns av Skottland före Sveriges förstalag (Jan Rube, Per Andersson och Björn Svedin). I det skotska laget deltog Gordon Brand, George McGregor och Donald Jamieson. Gordon Brand, sexa i den individuella tävlingen, blev så småningom proffs (Gordon Brand Jr) och vann som sådan bl a SEO på Ullna 1987. Gordon deltog i Europas legendariska lag i Ryder Cup som samma år för första gången lyckades vinna cupen på amerikansk mark. Två år senare var han med i det lag som försvarade cupen i Europa. George McGregor gjorde karriär i näringslivet och fortsatte som amatör med många stora framgångar med deltagande i bl a fem Walker Cuplag. 2014 valdes han till captain i The Royal and Ancient Golf Club of St Andrews, det finaste man kan bli inom golfsporten, och kunde i denna egenskap välkomna de första kvinnliga medlemmarna i den anrika klubben.

En tidstypisk liten kuriositet inträffade i samband med en tävling som anordnades för de gästande lagens ledare dagen innan själva huvudtävlingen. Det skotska laget leddes av en mycket trevlig man i övre medelåldern, vars namn jag tyvärr glömt, som säkert spelat golf sedan pojkhåren. Han lottades utan någon som helst baktanke ihop med bl a vår medlem Gun Wennlo. Det visade sig vara första gången i livet denne gentleman spelade med en kvinna, vilket han försynt påpekade efter rondan.

Dåtidens stora amatörstjärna, Jan Rube, Mölle GK, vann den individuella tävlingen efter en spännande upplösning. Jan Granqvist från Katrineholm ledde tävlingen när ledarbollen slog ut på 17e hålet (i dag västra banan). Tyvärr slog Jan utslaget i vattenhindret, tappade slag och slutade tvåa! Av numera välbekanta spelare blev Anders Forsbrand 10a, Krister Kinell 18e och Ove Sellberg 21a. Mats Lanner och Magnus Sunesson missade cuten.

Tävlingen blev en succé med fint väder och en bana i kanonskick. Tidningen Svensk Golf beskrev tävlingen som den bästa amatörtävling som gått av stapeln i vårt land. Nyköping var placerat på golfkartan.

Mats Hallberg – pojken som gick sin egen väg

Mats Hallberg

vår klubbs ende tävlingsspelare av rang, har i rollen som elitidrottare gått lite under radarn, möjligen sammanhängande med att golfen som tävlingsidrott när han på 1980- och -90talet var aktiv inte tilldrog sig samma mediala uppmärksamhet som i dag med så gott som dagliga sändningar i flera TV-kanaler från olika hörn av världen. De flesta av oss känner till att Mats spelat på Europatouren men minns vi hur det gick för honom?

Mats tog upp golfen i yngre tonåren. Han lärde sig snabbt – huvudsakligen på egen hand – spelets grunder. Träningen blev snart genomtänkt och målmedveten. Mats gick sin egen väg. När hans jämnåriga kamrater ställde in klubborna i baghuset och cyklade hem var Mats kvar på banan med sina träningsbollar. Efter några år sjönk handicapen till scratch och Mats hade möjlighet att delta i de amatörtävlingar han ville.

Förutsättningarna för tävlingsspel ändrades radikalt 1983 när Golfförbundet och PGA efter ett utdraget meningsutbyte kom överens om att införa Open golf, d v s tävlingar som var öppna för såväl amatörer som professionella. Detta ledde till att vi redan 1984 fick en svensk tour med ett antal tävlingar som erbjöd prispengar. Mats hängde på den nya möjligheten och började som s k tournament player spela på den nya touren samma år. Han hade då avslutat sin skolgång med studentexamen på Gripensskolan och gjorde sin militärtjänst på ett idrottskompani. Mats hade ingen finansiär som backade upp honom men framhåller betydelsen av det stöd i form av arbetsanställning, tillgång till bil m m som han erhöll av SAAB genom Sten Wennlo.

Det började bra med bl a en andraplats i PGA-mästerskapen i Karlstad - efter Per Arne Brostedt - och en tredjeplats i Gevalia Open i Gävle efter bl a Anders Forsbrand och Mats Lanner, båda tävlingarna med i stort sett hela den svensk eliten på plats. Mats spelade flitigt med flera topp 10-placeringar, blev årets rookie och slutade femma på order-of-merit med över 60.000 i inspelade prispengar. Det var beundransvärda prestationer mot bakgrund av Mats i stort sett obefintliga amatörkarriär och begränsade erfarenhet.

Mats lyckades i *december 1987* som bäste svensk kvala in på Europatouren med en 14:e plats i kvaltävlingen på La Manga i Spanien (ytterligare två svenska spelare lyckades kvala in, Johan Rystrom och Magnus Jonsson. 1984 hade åtta svenska spelare tillträde till touren, förutom de nämnda Anders Forsbrand, Ove Sellberg, Mats Lanner, Magnus Persson och Magnus Sunesson).

Mats kvalificerade sig för Europas största tävling, The Open Championship, (British Open), vid fyra tillfällen. Bäst lyckades han på St Andrews 1995. Vädret var tufft med starka vindar. I första rondan var Mats lottad i sista bollen med start sent på eftermiddagen. Detta hindrade honom inte från att i halvmörker komma in på andra plats, fyra under par, ett slag efter den slutlige segraren John Daly. När Mats kom in hade arrangören redan justerat resultatlistan som fick göras om. Vädret tog emellertid ut sin rätt. Efter klarad cut slutade Mats långt bak i fältet (på 68:e plats, delad med bl a

Tiger Woods, som kom att vinna The Open på samma plats såväl 2000 som 2005).

1996 spelades Scottish Open på anrika Carnoustie, ansedd som ett svårbemästrat monster. Det rådde svåra väderförhållanden under hela tävlingen med få ronder under par. Mats slutade på tredje plats, sex över par, fem slag efter segraren Ian Woosnam. ”Jag spelade ofta hyggligt under svåra yttre förhållanden. Jag gjorde inte så många birdies men var bra på att hålla bollen i spel och göra par”, säger Mats när vi talar om tävlingen.

Veckan före The Open i juli 1997 spelades Loch Lomond Invitational i Skottland med ett formidabelt startfält som innehöll flera amerikanska stjärnspelare. Mats lyckades dela sjätte plats med en av dessa, Payne Stewart. Den brittiska eliten med Nick Faldo i spetsen hamnade längre ned i prislistan. Tävlingen vanns av amerikanen Tom Lehman före spelare som Ernie Els och Greg Norman.

Några veckor senare spelades Scandinavian Masters på Barsebäck, också denna tävling med ett starkt startfält. Mats hade tidigare haft svårt att hävda sig i hemmatävlingen med all den uppståndelse den förde med sig. Nu såg han till att under tävlingsdagarna bo långt från banan för att skärma av alla störande moment. Efter tre ronder låg Mats på tredje plats, sju under par. Efter problem under inledningen av den sista ronden lyckades han gå de sista sju hålen fem under par och slutade på tredje plats, fem slag efter segraren Joakim Häggman.

1998 gjorde Mats sin bästa säsong på touren med flera framskjutna placeringar. Volvo PGA Championship på Wentworth var då som i dag den näst största tävlingen efter The Open. Tävlingen såg ut att bli en uppgörelse mellan svenskar. Efter två ronder låg Mats på andra plats, ett slag efter Michael Jonzon. Under tredje ronden föll Jonzon ifrån men Mats höll i och kom in som tvåa efter nye ledaren Colin Montgomery. Efter fyra ronder stod Colin som segrare med Mats som femma, blott två slag bakom. Mats betraktar tävlingen som sin bästa under karriären. (Detta skrivs bara några veckor efter det att Billy Horschel vann samma tävling, nu med namnet BMW PGA Championship, efter sarspel mot Rory McIlroy).

1999 blev ett jobbigt år med många missade kvalgränser. Mats hade nu spelat på touren i många år. Han plågades av en ryggskada och hade svårt att hävda sig. ”När jag inte längre fick dåligt samvete av att hoppa över ett träningspass förstod jag att det var dags att sluta”, säger Mats. Han lämnade touren och – bortsett från några mindre evenemang - tävlingsgolfen vid millennieskiftet.

Slumpen styr ofta våra yrkesval. 1993 hade Mats kvalat in till The Open men missat cuten. Göran Zachrisson kommenterade TV-sändningen från evenemanget. Mats fick frågan om han under återstoden av tävlingen ville biträda Göran som expert och tackade ja. Det ledde till flera liknande erbjudanden - bl a vid Ryder Cup på The Belfry i England på hösten samma år - och blev inledningen till Mats nya karriär som TV-kommentator. Men det är en annan historia!

Tumba på Rosvalla

När vi flyttat över verksamheten från Ekensberg till nya banan på Ärila behövde vi rekrytera nya medlemmar. Johan Fenger-Krogh ledde en arbetsgrupp som fick ansvaret för genomförandet av olika kampanjer. Vi ordnade t ex vintertid rekryteringskvällar med olika program som föredrag av journalisten och golfentusiasten Hemming Sten mfl. Vi ordnade familjedagar med möjlighet för deltagarna att prova på golf. Vi sökte också samarbete med andra idrottsföreningar för att bredda intresset för vår sport i idrottskretsar. Tumba på Rosvalla blev en minnesvärd föreställning.

Bissarna fotboll spelade på den här tiden i division två, serien under allsvenskan, och skulle i maj 1980 på hemmaplan möta Helsingborgs IF. Det var en tid då man före matcherna underhöll publiken med div jippon. Matchbollen kunde t ex levereras från skyn av en fallskärmshoppare. Nu hade vi avtalat om att få en kvart innan matchen med en liten rekryteringskampanj, ledd av Sven Tumba.

Tumba hade på förmiddagen uppvisningsspelat på banan. Därefter kördes han över till Rosvalla där Leif Johansson väntade med intervjumikrofon och två tänkta elever, en tioårig ojke, Fredrik Lundberg, som aldrig spelat golf samt en klubbmedlem och gammal olympier, Inga Gentzel Dahlgren, som tagit brons i 800 m banlöpning i OS i Amsterdam 1928. Inga talade om golfen som en lämplig sport när man lagt av med annan, mera fysiskt krävande idrott. Deltagarna försågs med små mikrofoner som var anslutna till högtalarsystemet. Sven slog wedgar från ena kortsidan av planen till den andra medan han höll låda, höga slag, låga slag, slag med skruv osv. Fredrik instruerades hur han skulle hålla i klubban och slå ("piska") bollen!

Tumba var som jultomten, alla hade en relation till honom. Showen var hans. Publiken – runt 2.000 personer – var med på noterna och glada skratt ekade runt arenan. Den tid som var vikt för underhållningen överskreds. Lagen kom in på planen liksom domarna och stod ivrigt trampande vid sidlinjen i väntan på att Tumba skulle sluta sin föreställning. Det tog tid! Tumba kommen-derade fram Helsingborgs målvakt som var med på noterna och ställde sig mellan stolparna efter Svens anvisningar. Tumba slog sedan bollar som målvakten elegant plockade i sina handskar som små äpplen. Publiksuccén var formidabel! Tiden löpte iväg. Showen upphörde först när domarteamet tröttnade och med en ilsken signal tog över innerplanen.

Dagen efter refererades matchen i vår ortstidning. Tumbas show fick lika stort utrymme som referatet av matchen. Så kunde det bli när underhållaren Sven Tumba släpptes lös!

Stjärnor besöker klubben

Vi har under årens lopp haft besök av ett antal mer eller mindre kända golfspelare. Jesper Parnevik och Per-Ulrik Johansson, båda med segrar på bl a europatouren, lär ha

deltagit i ett företagsevenemang liksom australiensaren Graham Marsh. En ung Colin Montgomery har deltagit i en improviserad landskamp mellan Sverige (Team SAAB) och Skottland.

En mera uppmärksammas händelse var när vi i juli 1984 fick besök av en grupp på europatouren välkända spelare. Svenska Golfbundet fyllde 80 år. Jubiléet firades med bl a en särskild tävling som gick av stapeln runt om i landet, Jubileumsgolfen. Spelformen var partävling, foursome bästboll. Kval spelades på landets klubbar under pingsthelgen. Finalen, dit de fjorton bästa paren kvalificerat sig, gick av stapeln hos oss den 3 juli. SAAB var en av sponsorerna och hade som finalmotståndare till amatörerna förutom Team SAAB, d v s de svenska spelarna Krister Kinell, Ove Sellberg och Magnus Persson (Atlevi) tagit hit sina internationella ambassadörer, skottarna Brian Barnes och Sam Torrance, irländarna Eamonn Darcy och Ronan Rafferty, engelsmannen Paul Way samt amerikanen Tom Sieckmann. Även andra svenska spelare deltog. Brian Barnes var den stora stjärnan med sex raka framträdanden i Ryder Cup (vid 1975 års tävling besegrade han dåtidens stora stjärna Jack Nicklaus två gånger samma dag). Torrance, som även han var Ryder Cupspelare, hade vunnit SEO på Ullna 1983. Amatörerna lottade ihop med proffsen. Vädret var strålande och tävlingen blev en stor framgång. Proffsen bjöd på sig själva med slag och spel som det talas om än i dag bland oss som tittade på.

Ett minne som plågar mig är att banan var i uselt skick. Vintern hade varit hård och vi hade personalproblem på bansidan. Vi i klubbledningen gjorde vad vi kunde för att dölja bristerna. Efter avslutat spel hölls prisutdelning på 18e green nedanför klubbhuset. Brian Barnes, som representerade proffsen, höll ett galant tal och framförde spelarnas tack för besöket. Han prisade banan och dess skick, beaktat att banan enligt vad han fått berättat för sig "låg under snö 8 månader per år". Blev vår skam mindre efter denna överdrift? Svensk Golf refererade och anförde i sin sammanfattning av tävlingen bl a att "Ärila, som hämtat sig bra från vinterns katastrofala isbränna, kunde bjuda på fina förhållanden och till och med proffsen uttryckte sin förtjusning över banan, till arrangörernas stora glädje". Så kom vi undan denna gång!
